

DM-001-001633

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) (CBCS) Examination

March - 2022

Sanskrit : Paper-21

(Sanskrit Bhasha Ane Sahitya)

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001633

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના / Instructions :

(૧) નીચે આપેલ બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(1) All questions are compulsory.

(૨) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

(2) All questions carry equal marks.

૧ સૂર્યશતકના રચયિતા કવિ મયૂરનો પરિચય આપો. ૧૪
1 Introduce the poet Mayur, the creator of Surya Shatakam. 14

અથવા / OR

૧ સૂર્યશતકનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
1 Give a holistic assessment of "Surya Shatakam". 14

૨ સૂર્યશતકને આધારે સૂર્યનાં રથ, સારથી અને અશ્વોનું નિરૂપણ કરો. ૧૪
2 Describe the રથ, સારથી and અશ્વ of Lord Sun according to 14
"Surya Shatak."

અથવા / OR

૨ ભારતમાં સૂર્ય પૂજા અને સૂર્ય દેવતાનું મહત્વ જણાવો. ૧૪
2 Explain the importance of Surya Pooja and Surya Devta. 14

३ नीयेनाभांथी कोर्ष पशु अेक इकरानो गुजराती भाषाभां अनुवाढ करो. १४

3 Translate any one of the following paragraphs into Gujarati. 14

(१) कविशिरोमणिः कविकुलगुरुः कालिदासः कविश्रेष्ठः इति उच्यते । कालिदासः प्राचीनकालिकः राष्ट्रकविः उच्यते । कालिदासस्य जन्मस्थानं कश्मीरः वा वङ्गभूमिर्वा राजस्थानं वा उज्जयिनी वेति निश्चितं वक्तुं न शक्यते । न चास्य महानुभावस्य जीवनकालविषये कश्चिद् निर्णयः । महाराजविक्रमादित्यस्य राजसभाया अयं प्रतिष्ठितो विद्वान् इति सर्वैः स्वीक्रियते । कालिदासस्य काव्ये किञ्चित् अलौकिकम्, अपूर्वम्, असाधारणम् च सौन्दर्यं दरीदृश्यते । तस्य काव्ये आकश्मीरात् आ कन्याकुमारीम्, आ द्वारिकायाः आ प्रागज्योतिषम् अपूर्व स्वाभाविकं च सौन्दर्यवर्णनम् उपलभ्यते । तस्य काव्यरस निपीय निपीय जनानाम् हृदयम् नृत्येन आन्दोलितम् इव भवति । ततुल्यः कोऽपि कविः नासीत् ।

(२) संस्कृतभाषा विश्वस्य सर्वासु भाषासु प्राचीनतमा सर्वोत्तमसाहित्यसंयुक्ता चास्ति । संस्कृतभाषाया उपयोगिता एतस्मात् कारणाद् वर्तते यद् एषैव सा भाषाऽस्ति यतः सर्वासां भारतीयानाम् आर्यभाषाणाम् उत्पत्तिर्बभूव । सर्वासामेतासां भाषाणाम् इयं जननी । सर्वभाषाणां मूलरूपज्ञानाय एतस्याः आवश्यकता भवति । प्राचीने समये एषैव भाषा सर्वसाधारणा आसीत्, सर्वे जनासंस्कृतभाषाम् एव : ईसवीयसंवत्स : वदन्ति स्म । अतरात्पूर्वं प्रायः समग्रमपि साहित्यं संस्कृतभाषायामेव उपलभ्यते । संस्कृतभाषायाः सर्वे जनाः प्रयोगं कुर्वन्ति स्म, इति तु निरुक्तमहाभाष्यादिग्रन्थेभ्यः सर्वथा सिद्धमेव । आधुनिक भाषाविज्ञानमपि एतदेव सनिश्चयं प्रमाणयति ।

अथवा / OR

३ नीयेनाभांथी कोर्ष पशु अेक इकरानो गुजराती भाषाभां अनुवाढ करो. १४

3 Translate any one of the following paragraphs into Gujarati. 14

(१) अस्ति गोदावरी तीरे विशालः शाल्मलीतरुः । नानादिग्देशादागत्य रात्रौ पक्षिणो तत्र निवसन्ति । अथ कदाचित् । अवसन्नायां रात्रौ अस्ताचलचूडावलम्बिनि भगवति कुमुदिनीनायके चन्द्रमसि लघुपतनक नामा वायसः प्रबुद्धः, कृतान्तमिव द्वितीयम् आयान्तं व्याधम् अपश्यत् । तम् अवलोक्य अचिन्तयत् – ‘अद्य प्रातरेव अनिष्टदर्शनं जातम्, न जाने किम् अनभिमतं दर्शयिष्यति ।’ अतः तदनुसरणक्रमेण व्याकुलश्चलितः ॥

(२) श्रीमद्भगवद्गीता मम अत्यन्तं प्रियं पुस्तकम् अस्ति । श्रीमद्भगवद्गीता महर्षिणा वेदव्यासेन विरचिता । अष्टादश अध्यायेषु विभक्ता श्रीमद्भगवद्गीता अध्यात्म, कर्म, ज्ञान, भक्ति, ध्यान, संन्यास आदि मार्ग उपदेशिका । गीतायां सरल पथ दर्शनेन सहैव पद्यस्य उत्कृष्टम् स्वरूपम् दृश्यते । श्रीमद्भगवद्गीता विश्वस्य हिन्दु धर्मस्य सर्वमान्यः ग्रन्थः अस्ति ।

૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ફકરાનો સંસ્કૃત ભાષામાં અનુવાદ કરો. ૧૪

4 Translate any one of the following paragraphs into Sanskrit. 14

(1) ભારત એક સુંદર દેશ છે અને તેની અનોખી સંસ્કૃતિઓ અને પરંપરાઓ માટે તે આખી દુનિયામાં પ્રખ્યાત છે. તે તેના ઐતિહાસિક વારસા અને સ્મારકો માટે પ્રખ્યાત છે. અહીંના નાગરિકો ખૂબ નમ્ર છે અને તેઓ પ્રકૃતિની સમજ ધરાવે છે. તે બ્રિટિશ શાસન હેઠળ 1947ની શરૂઆતમાં ગુલામ દેશ હતો. તેમ છતાં, ઘણા વર્ષોના સખત સંઘર્ષ અને મહાન ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓના બલિદાન પછી, ભારતને 1947માં બ્રિટિશ શાસનથી આઝાદ થયો.

(2) આપણા જીવનમાં સ્વચ્છતાનું ઘણું મહત્વ રહેલું છે. જ્યાં સ્વચ્છતા ત્યાં સુંદરતા, સ્વચ્છતા ત્યાં પવિત્રતા, સ્વચ્છતા ત્યાં દિવ્યતા, સ્વચ્છતા ત્યાં તંદુરસ્તી વિગેરે જેવાં સૂત્રો આપણા જીવનમાં વણી લેવા જોઈએ. આપણા રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીજીએ તો એનાથી એક ડગલું આગળ વધીને કહ્યું છે કે સ્વચ્છતા ત્યાં પ્રભુતા. ગાંધીજીના મતે સફાઈનો અર્થ સ-સર્વ વસ્તુનો, ફા-ફાયદાકારક, ઈ-ઈલાજ એવી સૂત્ર ભાવના હતી. મહાત્મા ગાંધીજી સ્વચ્છતાના ખૂબ જ આગ્રહી હતા. આશ્રમના દરેક વ્યક્તિને તેમણે સ્વચ્છતાના પાઠ શીખવ્યા હતા. આશ્રમવાસીઓ સાથે દરરોજ સવારે બાપુ પોતે પણ સફાઈ કામમાં જોડાઈ જતા હતા. સ્વચ્છતામાં પ્રભુતાનો વાસ રહેલો છે, સ્વચ્છતા બધે જ જરૂરી અને આવશ્યક છે. જેવી રીતે આપણે આપણું શરીર, દાંત, નાક, વાળ સ્વચ્છ અને સુંદર રાખીએ છીએ તેવી જ રીતે આપણા જાહેર સ્થળો બસ સ્ટેશન, રેલવે સ્ટેશન, પુસ્તકાલય, શાળા-કોલેજ, ફેક્ટરી વિગેરે પણ સ્વચ્છ અને સુઘડ રાખવા જોઈએ.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિષયો ઉપર સંસ્કૃત ભાષામાં નિબંધ લખો. ૧૪

5 Write an Essay on any Two of the following. 14

(i) संघे शक्तिः कलौ युगे ।

(ii) महाकवि कालिदासः ।

(iii) संस्कृतभाषायाः महत्त्वम् ।

(iv) उद्यमेन हि सिद्धयन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।